

รายได้ประชาชาติ

2.1 ความนำ

การวิเคราะห์กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศจะเป็นจะต้องศึกษาและหาข้อมูลจากผลผลิตรวมของชาติ (National Output) ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ของประเทศ เรียกว่า **รายได้ประชาชาติ** (National Income) โดยที่นักเศรษฐศาสตร์ใช้รายได้ประชาชาติ เป็นเครื่องมือในการวัดและวิเคราะห์กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศว่า มีความเจริญรุ่งเรืองหรือตกต่ำ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ และแนวทางแก้ไขปัญหาดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติ จึงเปรียบเสมือนเป็นหัวใจของการศึกษาเศรษฐศาสตร์มหภาค เพราะถ้าไม่ได้ศึกษาหรือไม่มีความรู้ในเรื่องรายได้ประชาชาติแล้ว จะทำการวิเคราะห์หรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ยาก เพราะรายได้ประชาชาติเป็นเครื่องชี้วัดภาวะเศรษฐกิจทั้งสาขาเกษตรสาขา อุตสาหกรรมสาขา บริการและสาขาอื่น ๆ ในประเทศ

2.2 ความหมายของรายได้ประชาชาติ

รายได้ประชาชาติ หมายถึง มูลค่าที่คิดเป็นตัวเงินจากสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ผลิตขึ้นในระบบเศรษฐกิจใดระบบเศรษฐกิจหนึ่ง ภายในระยะเวลาหนึ่ง โดยทั่วไปใช้ระยะเวลา 1 ปี (ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ 2532 :7)

รายได้ประชาชาติของประเทศไทย คือ การนำรายได้ทั้งหมดของประชาชนทุกคนที่ผลิตสินค้าและบริการในรอบ 1 ปี โดยรวมรายได้ทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมและภาคอื่น ๆ โดยรายได้จะมีทั้งเงินเดือน ค่าบริการ ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ยและกำไรจากการดำเนินงานหรือประกอบกิจการรวมกัน ในรอบหนึ่งปี จึงเรียกว่าเป็นรายได้ของประชาชนในชาติโดยเรียกเป็นทางการว่า “**รายได้ประชาชาติ**”

2.3 ความเป็นมาของรายได้ประชาชาติ

รายได้ประชาชาติมีการรวบรวมข้อมูลในรูปของบัญชีรายได้ประชาชาติ (National income Account) การจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติได้เริ่มจัดทำมาเมื่อ พ.ศ. 2475 โดยกระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกา ร่วมกับ National Bureau of Economic Research (Gerald Sirkin, Introduction to Macroeconomic Theory. 3ed, ed. Ellinoions : Riccark D.Irwin, Inc., 1970 Chaps 2.) ได้จัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติของสหรัฐอเมริกาเป็นครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1932 เมื่อสหรัฐอเมริกาเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงเป็นประวัติการณ์ทำให้คณะกรรมการดำเนินการวางแผนเศรษฐกิจต้องการข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องเชื่อถือได้จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมดของประเทศ จึงเป็น

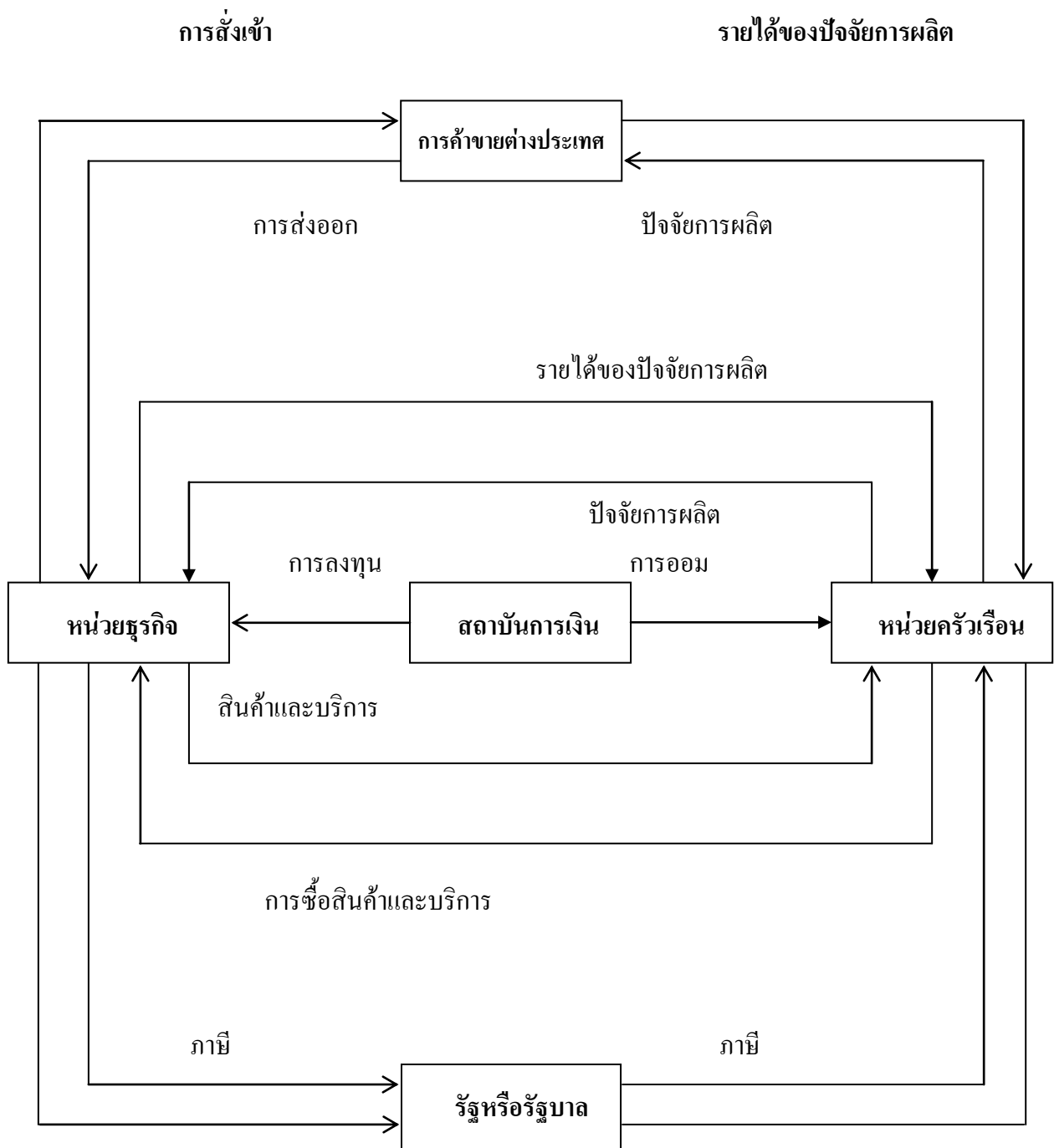
จุดเริ่มต้นของการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จดบันทึกในบัญชีที่เรียกว่า “รายได้ประชาชาติ” กระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกาจึงจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติ โดยจัดตั้งหน่วยงานทำหน้าที่นี้ โดยเฉพาะตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงได้มีการวางระบบการบัญชีรายได้ประชาชาตินำออกเผยแพร่โดยประเทศต่าง ๆ ได้นำไปเป็นแนวทางในการจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติของตน (วันทนีย์ ภูมิภัทราคม และคณะ 2535 : 16)

ประเทศไทยเริ่มจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติในปี พ.ศ. 2493 เป็นต้นมาโดยมอบให้ โจเซฟ เอส. กูดด์ เป็นผู้วางหลักการในการรวบรวมสถิติ ในระยะเริ่มแรกกระทำอยู่ในวงจำกัด ต่อมาได้ปรับปรุงให้ถูกต้องอย่างเป็นระบบในปี พ.ศ. 2510 โดยได้วางรูปแบบการคำนวณ ออกเป็น 3 ด้าน คือคำนวณจากด้านรายได้ ด้านรายจ่าย และจากคำนวณผลผลิตของประเทศ และได้กระทำติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ภายใต้งานดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

2.3.1 การหมุนเวียนของการผลิตและการบริโภค

(The Circular Flow of Spending and Production)

การหมุนเวียนของการใช้จ่ายและการผลิต คือ การหมุนเวียนของสินค้าและบริการซึ่งจะหมุนเวียนไปในระบบเศรษฐกิจ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ในโลกส่วนใหญ่จะประกอบด้วย หน่วยครัวเรือน (House Holds) และหน่วยธุรกิจ (Firms) โดยทั้ง 2 ฝ่ายจะทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ซื้อ โดยทั้ง 2 ฝ่ายจะทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ซึ่งมีผลทำให้เกิดกระแสการหมุนเวียนของการใช้จ่ายและผลผลิต แต่ปัจจุบันในระบบเศรษฐกิจจะประกอบไปด้วยฝ่ายต่าง ๆ มากมาย กล่าวคือ หน่วยครัวเรือนจะซื้อสินค้าและบริการจากหน่วยธุรกิจ โดยการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจึงทำหน้าที่เป็นผู้ซื้อ และหน่วยธุรกิจจะทำหน้าที่เป็นผู้ขายผลผลิตให้ฝ่ายครัวเรือน ในขณะเดียวกัน หน่วยธุรกิจก็จะทำการผลิตสินค้าและบริการเพื่อนำมาจำหน่าย จึงต้องมีการซื้อปัจจัยการผลิตจากหน่วยครัวเรือน โดยจ่ายค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ยและกำไร ในกรณีนี้หน่วยธุรกิจจะทำหน้าที่เป็นผู้ซื้อและหน่วยครัวเรือนจะทำหน้าที่เป็นผู้ขายปัจจัยการผลิตให้กับหน่วยธุรกิจ เมื่อมีรายได้ก็จะนำไปซื้อสินค้าและบริการที่หน่วยธุรกิจผลิตขึ้นมาโดยจะหมุนเวียนอยู่เช่นนี้ตลอดไปในระบบเศรษฐกิจ ดังแสดงในรูปที่ 2.1 ต่อไปนี้

รูปที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยธุรกิจกับหน่วยครัวเรือน

จากรูปที่ 2.1 หน่วยเศรษฐกิจเป็นระบบเปิดโดยที่หน่วยครัวเรือนและธุรกิจยังทำหน้าที่เหมือนเดิม แต่มีหน่วยรัฐบาลเพิ่มเข้ามาเกี่ยวข้อง รัฐบาลจะมีรายได้จากภาษีที่เก็บจากหน่วยธุรกิจและครัวเรือนแล้วจ่ายรายได้กลับไปให้หน่วยครัวเรือนและหน่วยธุรกิจในรูปบริการสังคม เช่น สร้างถนน สร้างเขื่อนและสิ่งสาธารณูปการต่าง ๆ รวมทั้งมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศด้วย

2.4 ประเภทของรายได้ประชาชาติ

รายได้ประชาชาติสามารถแบ่งออกได้เป็น 8 ชนิด คือ ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ รายได้ประชาชาติรายได้อื่นบุคคล รายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง และรายได้ต่อหัว โดยรายได้ประชาชาติดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ 2532 : 20-27)

2.4.1 ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product : GDP)

เป็นมูลค่ารวมของสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (Final Product) ที่ผลิตขึ้นได้ในภายในประเทศ ในระยะเวลาหนึ่ง โดยถือเอาอาณาเขตทางการเมือง (Political Frontier) เป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงว่าทรัพยากรนั้นจะมาจากที่ใด ดังนั้น $GDP =$ รายได้ทั้งหมดภายในประเทศ โดยที่ GDP คิดจากรายได้ของประชาชนทุกคนที่ผลิตขึ้นในประเทศ และรวมทั้งรายได้ของชาวต่างประเทศที่ผลิตขึ้นในประเทศด้วย จึงสรุปได้ว่ารายได้จากผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น รวมทั้งการลงทุนและผลผลิตต่าง ๆ ของชาวต่างประเทศที่ทำการผลิตในประเทศไทยด้วย โดยมีสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{ดัชนีผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น} = \frac{GDP \text{ ตามราคาปีปัจจุบัน} \times 100}{GDP \text{ ตามราคาปีฐาน}}$$

แต่ถ้าการปรับผลิตภัณฑ์ประชาชาติตามราคาปัจจุบันให้เป็นราคาคงที่ จะมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{Real GNP ปีที่ } t = \frac{\text{money GNP ปีที่ } t}{GDP \text{ deflator}}$$

เนื่องจากผลิตภัณฑ์ตามราคาคงที่ ได้ขจัดความผันผวนของราคาในแต่ละปีออกไปแล้ว จึงทำให้การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์ประชาชาติมีราคาคงที่ในแต่ละปี ซึ่งแสดงเฉพาะปริมาณผลผลิตอย่างเดียวเท่านั้น โดยไม่มีอิทธิพลด้านราคาเข้ามาเกี่ยวข้อง

2.4.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product : GNP)

คือมูลค่ารวมของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ประชาชนของประเทศทำการผลิตขึ้นในระยะเวลาหนึ่ง โดยนับรวมทั้งที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ และต่างประเทศด้วย เช่น ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นของไทย หมายถึงรายได้ของประชาชนในประเทศทั้งหมด รวมทั้งรายได้ที่คนไทยไปทำงานหรือลงทุนในต่างประเทศด้วย ดังนั้น $GNP = \text{รายได้ของประชาชนในประเทศทั้งหมดรวมกับรายได้สุทธิต่างประเทศ (X-M)}$

ดังนั้น คนไทยไปทำงานในต่างประเทศหรือนักธุรกิจไทยไปลงทุนในต่างประเทศแล้วส่งรายได้กลับประเทศไทย รายได้ส่วนนี้เป็นผลิตภัณฑ์เบื้องต้นของประเทศไทย ดังนั้น GNP จึงรวมรายได้ของคนไทยทั้งหมดไม่ว่าจะลงทุนผลิตในประเทศหรือต่างประเทศก็ตาม

$$GDP = GNP - \text{Net factor income from abroad}$$

$$GNP = GDP + \text{net factor income from abroad}$$

2.4.3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งจังหวัด (Gross Province Product : GPP)

เป็นผลิตผลที่ประชาชนภายในจังหวัดนั้น ๆ ได้ผลิตขึ้นในรอบ 1 ปี ซึ่งประกอบไปด้วยผลิตผลด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าส่งและค้าปลีก การบริการและอื่น ๆ เป็นต้น

2.4.4 ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ (Net National Product : NNP)

มูลค่ารวมของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดหักด้วยค่าเสื่อมราคาของการใช้ทุน (Capital Consumption Allowance : CCA) ออกแล้ว ซึ่งประกอบด้วย

1. ค่าเสื่อมราคาของทุน (Depreciation)
2. ค่าสึกหรอของเครื่องจักร (Machine)
3. ค่าสึกหรอของเครื่องมือ (Equipment)
4. ค่าทรัพย์สินสูญหาย (Accidental Damage) เช่น ถูกโจรกรรม ไฟไหม้ น้ำท่วม เกิดระเบิด หรือเกิดวาทภัย

ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ = ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น - ค่าเสื่อมราคาของการใช้ทุน

$$NNP = GNP - \text{Capital Consumption allowed}$$

ดังนั้น ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ (NNP) จึงเป็นผลิตภัณฑ์รวมตามราคาตลาดซึ่งรวมเอา ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ยและกำไร รวมทั้งภาษีทางอ้อมธุรกิจ (Indirect Business - tax)

2.4.5 รายได้ประชาชาติ (National Income : NI)

ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิที่คิดตามราคาปัจจัยการผลิต (NNP at factor costs) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายโดยตรงในการผลิต เช่น ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ยและกำไร แต่ไม่มีภาษีทางอ้อมธุรกิจ ดังนั้น

รายได้ประชาชาติ = ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ - ภาษีทางอ้อมหักเงินอุดหนุน

$$NI = NNP - \text{Indirect taxes less subsidies}$$

ถ้าไม่มีภาษีทางอ้อมธุรกิจ รายได้ประชาชาติและผลิตภัณฑ์ประชาชาติจะมีค่าเท่ากันเพราะหักภาษีทางอ้อมออกไป

2.4.6 รายได้ส่วนบุคคล (Personal Income : PI)

รายได้บุคคลที่ได้รับทั้งหมดก่อนหักภาษี เป็นรายได้ที่ได้รับจริง (Income Receive) เงินโอนต่าง ๆ ดอกเบี้ย กำไร ดังนั้น $PI = NI - (\text{ภาษีเงินได้นิติบุคคล} + \text{กำไรเพื่อขยายกิจการ}) + \text{เงินโอน}$

เนื่องจากรายได้ประชาชาติ เป็นรายได้ที่เกิดจากการผลิตโดยตรงและบางส่วน มิได้เป็นของบุคคล เช่น เงินออมหรือองค์การนิติบุคคล จึงต้องหักเงินจำนวนนี้ออกจาก NI รายได้ที่เหลือจะเป็นรายได้ของบุคคล

2.4.7 รายได้ของบุคคลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ(Per capita GNP)

รายได้ที่เกิดจากพลเมืองในประเทศผลิตขึ้นและรายได้จากต่างประเทศหารด้วยจำนวนประชากรของประเทศทั้งหมด จึงเรียกชื่อตามค่าที่นำมาคำนวณได้แก่

$$\text{รายได้ต่อหัว} = \frac{\text{ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติปีที่ } k}{\text{จำนวนประชากรปีที่ } k}$$

2.4.8 รายได้ต่อหัว (Per Capita Income : PCI)

รายได้ที่เกิดจากมูลค่าของสินค้าและบริการในราคาตลาดหารด้วยจำนวนประชากรของประเทศทั้งหมด จึงเรียกชื่อตามค่าที่นำมาคำนวณได้แก่

$$\text{รายได้ต่อหัว} = \frac{\text{ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้นปีที่ ก}}{\text{จำนวนประชากรปีที่ ก}}$$

2.5 ขั้นตอนการจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติของประเทศไทย

เนื่องจากรายได้ที่เกิดขึ้นกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเรียกว่า วงจรเศรษฐกิจขั้นต้นนั้น โดยวัดตัวเลขที่ได้จากการรวบรวม มูลค่าผลผลิตจากสินค้าและบริการทั้งหมดที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจภายในระยะเวลา 1 ปี โดยมีกระบวนการจัดทำบัญชีประชาชาติ 12 ขั้นตอนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2539 : 3)

ขั้นแรก คือการจัดองค์กรของหน่วยงานที่รับผิดชอบ กองบัญชีประชาชาติ สคช. มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดทำบัญชีประชาชาติ โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำบัญชีประชาชาติ ซึ่งประกอบด้วย บุคลากรในกองบัญชีประชาชาติ คือ ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าฝ่ายผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและเจ้าหน้าที่ประจำฝ่ายจำนวนหนึ่งเป็นเลขานุการและผู้ช่วย นอกจากนี้มีเจ้าหน้าที่ประจำฝ่ายต่าง ๆ ร่วมกันจัดทำโดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามสายงานอีกจำนวนหนึ่งแบ่งกันรับผิดชอบงาน

ขั้นที่สอง บุคลากรต่าง ๆ เหล่านี้ จะแบ่งหน้าที่ศึกษาและทำความเข้าใจคู่มือการจัดทำบัญชีประชาชาติ UN SNA 1953 เป็นส่วน ๆ พร้อมทั้งศึกษาเอกสารวิชาการและติดตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทุกระยะ ซึ่งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ขั้นที่สาม เป็นขั้นเตรียมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการคำนวณ โดยการติดต่อขอข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน แต่เนื่องจากหน่วยงาน หรือเจ้าของข้อมูลบางแห่งจัดทำสถิติและรายงานล่าช้ากว่าปกติ 1-3 ปี จึงต้องใช้วิธีการทางสถิติเพื่อหาตัวเลขประมาณการและในกรณีที่เป็นที่อาจจัดหาข้อมูลปฐมภูมิโดยทำการสำรวจภาคสนามด้วยตนเอง

ขั้นที่สี่ นำข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้มากลับกรอง หากเป็นข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์หรือไม่น่าเชื่อถือก็จะต้องหาทางแก้ไขด้วยการสำรวจเพิ่มเติมด้วยตนเองหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยสำรวจเพิ่มเติมให้ หากได้รับข้อมูลใหม่ไม่ทันกำหนดก็ต้องใช้วิธีการทางสถิติเพื่อหาตัวเลขประมาณการ

ขั้นที่ห้า เป็นขั้นจัดรายการตามที่กำหนดในคู่มือการจัดทำบัญชีประชาชาติ เนื่องจากลักษณะและการประกอบการ ฯลฯ ของไทยแตกต่างจากที่ระบุในคู่มือ จึงต้องมีการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญขององค์การสหประชาชาติที่ ESCAP (อย่างไรก็ตาม คำแนะนำมักจะเป็นว่า ประเทศของข้าพเจ้าทำอย่างนี้หรืออย่างนั้น สำหรับประเทศไทยจะอย่างไรก็ให้พิจารณาตามที่เห็นสมควร) การตัดสินใจของกองบัญชีประชาชาติมักใช้วิธีการลงมติและทำตามเสียงข้างมาก

ขั้นที่หก เป็นขั้นตอนการคำนวณและประมวลผลเนื่องจากการคำนวณบัญชีประชาชาติทั้งหมดด้านผลิตภัณฑ์ ด้านรายจ่าย และด้านรายได้ จะต้องสอดคล้องสัมพันธ์กัน หากมีการแก้ไขปรับปรุงรายการด้านใดด้านหนึ่ง ก็จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอีก 2 ด้านตามไปด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกองบัญชีประชาชาติจึงต้องมีการประสานงานและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ขั้นที่เจ็ด เป็นขั้นการนำผลการคำนวณเสนอ หัวหน้าฝ่าย เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนที่จะนำเสนอที่ประชุมระดับกองโดยมีผู้อำนวยการกองเข้าร่วมพิจารณา

ขั้นที่แปด เป็นขั้น “การทำสมดุล” หรือ “กระทบยอด” โดยนำตัวเลขที่คำนวณจากฝ่ายผลิตภัณฑ์ ฝ่ายรายจ่าย และฝ่ายสะสมทุน มาจัดทำตารางสมดุลตามคู่มือ หากการทำงานตั้งแต่ขั้นที่ 1-7 เรียกร้อย มูลค่า GDP และ GDE จะต่างกันไม่เกินร้อยละ 2.5 ซึ่งเรียกว่าผิดพลาดทางสถิติ แต่หากต่างกันเกินร้อยละ 2.5 จะต้องทบทวนย้อนกลับไปตั้งแต่ขั้นที่ 2 – 7 เพื่อหาข้อผิดพลาดและแก้ไขจนกว่าจะเป็นที่พอใจของคณะทำงาน

ขั้นที่เก้า เป็นขั้นการนำผลงานเสนอหัวหน้าสายงานและที่ประชุมผู้บริหารของสำนักงานฯ ขณะเดียวกัน ฝ่ายรายได้ซึ่งมีบางรายการจะต้องทำหลังจากที่ทำสมดุลด้านการผลิตและด้านรายจ่ายแล้ว เร่งคำนวณรายได้ให้เสร็จ

ขั้นที่สิบ การนำผลการคำนวณเสนอผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและปรับปรุงข้อมูลตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่สิบเอ็ด เสนอข้อมูลที่ปรับปรุงแล้วแก่ฝ่ายบริหารเพื่ออนุมัติประกาศเผยแพร่

ขั้นที่สิบสอง เขียนบทวิเคราะห์ และทำตารางสถิติต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยจัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่

อนึ่ง เนื่องจากระบบ UN SNA 1968 มีความสมบูรณ์มากกว่าระบบเดิมประกอบด้วยโครงสร้างระบบเศรษฐกิจของไทยได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ระบบ UN SNA 1953 ไม่สามารถแสดงภาพของการเปลี่ยนแปลงได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น สคช. จึงตัดสินใจระบบ UN SNA 1968 ในการจัดทำบัญชีประชาชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา และปรับปรุงบัญชีย้อนหลังไปจนถึงปี พ.ศ. 2531 เป็นปีฐาน โดยเผยแพร่ในเอกสารชื่อ รายได้ประชาชาติของประเทศไทย : อนุกรมใหม่ (2534 – 2548)

2.5.1 การคำนวณหารายได้ประชาชาติทางด้านรายได้ (Income Approach)

การคำนวณหารายได้ทางด้านรายได้ มีการหามูลค่าของสินค้าและบริการ ทั้งของภาครัฐบาลและเอกชนในระยะเวลา 1 ปีเป็นการพิจารณาในด้านผู้รับ โดยคำนวณจากสูตรดังนี้

$$\text{GDI} = \text{Wage} + \text{Interest} + \text{Rents} + \text{Profit}$$

GDI = รายได้ประชาชาติด้านรายได้ (Gross National Income)

Wage = ค่าจ้างแรงงานนับเป็นส่วนหนึ่งของ NI

Interest = ดอกเบี้ย

Rents = ค่าเช่า

Profit = กำไร

โดยรายได้ที่นำมาคำนวณนี้ มีทั้งค่าจ้าง ดอกเบี้ย ค่าเช่า กำไร เมื่อรวมผลตอบแทนที่เจ้าของปัจจัยการผลิตทั้ง 4 ประเภทได้รับแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้ก็คือ “ตัวเลขรายได้ประชาชาติ”

1. ค่าตอบแทนแรงงาน (Compensation of Employees)

ค่าตอบแทนแรงงาน เป็นค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินในรูปของเงินเดือน ค่าแรง ค่าจ้าง ค่าธรรมเนียม เงินรางวัลและเงินโบนัส รวมทั้งสิ่งตอบแทนอื่น ๆ ที่คนงานได้รับเพิ่มเติม นอกเหนือไปจากค่าตอบแทนในรูปของตัวเงิน เช่น เงินประกันสังคมที่นายจ้างออกให้แก่ลูกจ้าง ค่าบริการในการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย และเพื่อมิให้ยอดผลตอบแทนแก่คนงานต่ำกว่าที่ควรจะเป็น จะต้องมีการประเมินค่าตอบแทนที่นายจ้างให้แก่คนงานในรูปของสิ่งของเข้าอยู่ในยอดค่าตอบแทนแก่คนงานด้วย เช่น ค่าเสื้อผ้า อาหาร ที่พักอาศัย เป็นต้น

2. รายได้ของบุคคลในรูปค่าเช่า (Rental Income of Persons)

ค่าเช่าที่เอกชนได้รับจากการให้เช่าทรัพย์สินเพื่อการผลิต และยังมีประเมินค่าเช่า ในกรณีที่บุคคลผู้เป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ให้อยู่อาศัยเอง ส่วนค่าเช่าที่องค์การธุรกิจได้รับไม่นำมาคิดเพราะนำไปคิดรวมอยู่ในยอดกำไรขององค์การธุรกิจแล้ว

3. รายได้จากดอกเบี้ยสุทธิ (Net Interest)

ดอกเบี้ยที่บุคคลได้รับจากองค์การธุรกิจและสถาบันการเงินต่าง ๆ หักด้วยดอกเบี้ยจากหนี้สาธารณะและหนี้ของผู้บริโภค ดอกเบี้ยที่บุคคลได้รับจากรัฐบาลและบุคคลธรรมดาจะไม่นำมาคิดรวมเพราะถือว่าการกู้เงินของรัฐบาลและบุคคลธรรมดาเป็นการกู้ไปเพื่อการบริโภค มิใช่เพื่อการผลิต สำหรับดอกเบี้ยที่องค์การธุรกิจได้รับก็ไม่นำมาคิดรวม เพราะถือได้ว่าได้นำไปคิดรวมอยู่ในยอดกำไรขององค์การธุรกิจแล้วเช่นเดียวกับกรณีค่าเช่า โดยรายได้อันเป็นผลตอบแทน

ผู้ประกอบการแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ รายได้ของผู้ประกอบการประเภทนิติบุคคล ซึ่งได้แก่ บริษัท ซึ่งเรียกว่ากำไรของบริษัท และรายได้ของผู้ประกอบการประเภทที่มีชนิตบุคคล เช่น ห้างหุ้นส่วน กิจการที่บุคคลเดียวเป็นเจ้าของ เป็นต้น

4. กำไรของบริษัท (Corporation Profits)

รายได้ที่สูงกว่ารายจ่ายที่บริษัทได้รับจากการผลิตสินค้าและบริการ กำไรที่นำมาคิดรวมในยอดรายได้ประชาชาติจะต้องเป็นกำไรก่อนหักภาษีเงินได้นิติบุคคลและก่อนจัดสรรจ่ายเป็นเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น ซึ่งยอดกำไรของบริษัทจะประกอบด้วย ภาษีกำไร กำไรที่จัดสรรให้ผู้ถือหุ้น และกำไรที่มีได้จัดสรร เพื่อสงวนไว้สำหรับบริษัท

5. รายได้ขององค์การธุรกิจที่มีชนิตบุคคล (Proprietors Income)

รายได้ที่องค์การธุรกิจประเภทกิจการที่บุคคลเดียวเป็นเจ้าของ เช่น ร้านขายยา คลินิกแพทย์ ร้านซ่อมต่าง ๆ ฯลฯ และประเภทห้างหุ้นส่วน สหกรณ์ ปกติรายได้ขององค์การธุรกิจเหล่านี้มิได้รวมเฉพาะกำไร ซึ่งเป็นผลตอบแทนในการจัดการเท่านั้น แต่ยังรวมผลตอบแทนของปัจจัยการผลิตประเภทอื่น ๆ เข้าไว้ด้วย เช่น รายได้ของคลินิกแพทย์ นอกจากจะรวมกำไรอันเกิดจากการจัดการแล้ว ยังอาจรวมค่าแรงงานของนายแพทย์ผู้เป็นเจ้าของ ค่าเช่าสำนักงานซึ่งเป็นของตนเอง ค่าดอกเบี้ยจากเงินทุนซึ่งเป็นของตัวเอง ทำให้ยอดรายได้ของคลินิกสูงเกินกว่ายอดกำไรที่แท้จริงอันเกิดจากการดำเนินธุรกิจ

6. รายได้ของรัฐบาล (Government Income)

รายได้ของรัฐบาลก็เช่นเดียวกับรายได้ของบุคคลธรรมดาในแง่ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ถูกนำไปใช้ในการผลิต ดังนั้น รายได้ของรัฐบาลในรูปค่าเช่า ดอกเบี้ยและเงินปันผลจึงต้องนำมารวมในยอดรายได้ประชาชาติด้วยในบางประเทศ เช่น ประเทศไทย รัฐบาลได้ดำเนินการผลิตในรูปรัฐวิสาหกิจ จึงต้องนำมารวมในรายได้ประชาชาติด้วย เมื่อนำรายการทั้ง 6 ประเภทมารวมกันจะมีรายได้ประชาชาติ โดยศึกษาตัวเลขรายได้ ทั้ง 6 ประเภทได้จากรายงานประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปีล่าสุด

2.5.2 การคำนวณหารายได้ประชาชาติทางด้านรายจ่าย (Expenditure Approach)

การคำนวณหารายได้ทางด้านรายจ่าย คือการหามูลค่าของสินค้าและบริการที่รัฐบาลและเอกชนใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในระยะเวลา 1 ปี โดยคำนวณได้ดังนี้

$$\text{GDE} = G + C + I + (X - M)$$

ให้ **GDE** = รายจ่ายทั้งหมด (Gross National Expenditure)

C = รายจ่ายในการบริโภคภาคเอกชน (Consumption Expenditure)

G = รายจ่ายของรัฐบาล (Government Expenditure)

I = รายจ่ายในการลงทุนของเอกชน (Investment Expenditure)

(X-M) = รายได้สุทธิจากการส่งออกและนำเข้าสินค้า (Export - Import)

สำหรับการคำนวณรายได้ประชาชาติทางด้านรายจ่ายของประเทศไทยซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แบ่งรายจ่ายออกเป็นด้านต่าง ๆ มีทั้งภาครัฐและเอกชนไว้ตามแบบการคำนวณของสหประชาชาติ

1. รายจ่ายประชาชาติเพื่อการบริโภค

จ่ายเพื่อการบริโภคภาคเอกชนและรัฐบาล เช่น รายจ่ายเพื่อการบริโภคภาคเอกชนและรายจ่ายภาครัฐบาล โดยศึกษาจากตัวอย่างของรายได้ประชาชาติในแต่ละปีได้

2. รายจ่ายประชาชาติเพื่อการลงทุน

การใช้จ่ายเพื่อการลงทุนหรือการสะสมทุนเบื้องต้น (Gross Capital Formation) เช่น การลงทุนทรัพย์สินถาวรภาคเอกชน การลงทุนทรัพย์สินถาวรภาครัฐบาล และส่วนเปลี่ยนแปลงสินค้าคงเหลือ โดยศึกษาจากรายงานประจำปี ของธนาคารแห่งประเทศไทย

3. การจัดทำสถิติรายได้ประชาชาติ ณ ระดับราคาคงที่ ปีฐาน 2531 และ 2545

จากการที่ได้ดำเนินการจัดทำสถิติรายได้ประชาชาติ ณ ระดับราคาคงที่ ตามขั้นตอนการคำนวณที่แสดงไว้ในตารางที่ 2.1 โดยใช้วิธีการคำนวณมูลค่า ณ ระดับราคาคงที่แบบดัชนีลูกโซ่ให้ผลดีในระดับหนึ่ง ซึ่งจากการทดสอบความแม่นยำโดยเปรียบเทียบกับการคำนวณแบบดัชนีถ่วงน้ำหนักคงที่ ให้ความใกล้เคียงกับผลการทดสอบเดิมจากโครงการเปลี่ยนปีฐานสถิติของรายได้ประชาชาติของประเทศไทยในระยะที่ 1

เมื่อเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตโดยเฉลี่ยของสถิติรายได้ประชาชาติ ณ ระดับราคาคงที่ ระหว่างปี 2534 – 2548 ระหว่างสถิติรายได้ประชาชาติ ณ ระดับราคาคงที่ปีฐาน 2531 และสถิติรายได้ประชาชาติ ณ ระดับราคาคงที่ปีฐาน 2545 แสดงให้เห็นว่า อัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยของสถิติรายได้ประชาชาติ ด้านการผลิต(GDP) ณ ระดับราคาคงที่ปีฐาน 2531 มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.78 และมีค่ามากกว่าอัตราการเจริญเติบโตโดยเฉลี่ยของสถิติรายได้ประชาชาติ ด้านการผลิต(GDP) ณ ระดับราคาคงที่ปีฐาน 2545 ซึ่งมีค่าเท่ากับร้อยละ 4.12 ในขณะที่อัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยของสถิติรายได้ประชาชาติ ด้านรายจ่าย(GDE) ณ ระดับราคาคงที่ปีฐาน 2531 มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.66

และมีค่ามากกว่าอัตราการเจริญเติบโตโดยเฉลี่ยของสถิติรายได้ประชาชาติ ด้านรายจ่าย(GDE) ณ ระดับราคาคงที่ปีฐาน 2545 ซึ่งมีค่าเท่ากับร้อยละ 4.03

อัตราการเจริญเติบโตโดยเฉลี่ยที่แตกต่างกันเท่ากับ 0.66 และ 0.63 Percentage point ตามลำดับ จึงแสดงให้เห็นว่า โครงสร้างราคาในปี 2531 ซึ่งใช้ในการคำนวณมูลค่า ณ ระดับราคาคงที่ เป็นโครงสร้างราคาที่สูงเกินไป สำหรับการคำนวณมูลค่า ณ ระดับราคาคงที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีที่ห่างไกลจากปีฐานมาก ดังปรากฏในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติ ด้านการผลิตและด้านรายจ่าย ระหว่างปี 2534-2548 ณ ระดับราคาคงที่ปีฐาน 2531 และปี 2545

ปี	(1) ปี 2531 GDP:Grow.	(2) ปี 2545 GDP:Grow.	(1) - (2) GDP:Grow.	(3) ปี 2531 GDE:Grow.	(4) ปี 2531 GDE:Grow.	(3) - (4) GDE:Grow.
2534	8.56	9.05	-0.49	9.06	8.56	0.50
2535	8.08	7.07	1.01	8.90	8.44	0.46
2536	8.25	7.97	0.28	8.02	6.05	1.97
2537	8.99	7.53	1.46	8.65	8.09	0.57
2538	9.24	7.71	1.53	7.85	6.50	1.36
2539	5.90	4.77	1.13	4.06	5.22	-1.16
2540	-1.37	-2.06	0.69	-1.87	-1.95	0.07
2541	-10.51	-9.98	-0.53	-10.16	-10.23	0.06
2542	4.45	3.43	1.02	5.21	4.66	0.54
2543	4.75	3.54	1.21	4.23	2.70	1.53
2544	2.17	1.82	0.35	3.06	2.29	0.78
2545	5.32	4.79	0.52	5.29	4.77	0.52
2546	7.14	5.69	1.45	7.04	5.22	1.81
2547	6.28	5.97	0.31	6.28	5.54	0.69
2548	4.49	4.50	-0.02	4.26	4.60	-0.34
AVG	4.78	4.12	0.66	4.66	4.03	0.63

จากข้อมูลในตารางที่ 2.1 แสดงให้เห็นว่า อัตราการเจริญเติบโตโดยส่วนใหญ่จะตกอยู่ในช่วง Laspeyres – Paasche Gap ทำให้เชื่อได้ว่า มูลค่า ณ ระดับราคาคงที่ แบบดัชนีลูกโซ่นั้นให้ค่าอัตราการเจริญเติบโตที่ใกล้เคียงกับอัตราการเจริญเติบโตที่แท้จริงมากที่สุด เป็นต้น

โดยผลต่างระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของมูลค่า ณ ระดับราคาคงที่ปีฐาน 2531 และอัตราการเจริญเติบโตของมูลค่า ณ ระดับราคาคงที่ปีฐาน 2545 คือ Laspeyres – Paasche Gap ดังนั้น Laspeyres – Paasche Gap จึงเปรียบเสมือนขอบเขตบนและขอบเขตล่างของค่าอัตราการเจริญเติบโตที่แท้จริงที่เป็นไปได้(บริษัท เบอร์ร่า จำกัด, 2551)

ตารางที่ 2.2 การเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของสถิติรายได้ประชาชาติ ด้านการผลิต และด้านรายจ่าย ระหว่างปี 2534-2548 ณ ระดับราคาคงที่ปีฐาน 2531 และปี 2545 แบบดัชนีลูกโซ่

ปี	(1) ปี 2531 GDP:Grow.	(2) : CVM GDP:Grow.	(3)ปี 2545 GDP:Grow.	(4) ปี 2531 GDE:Grow.	(5) : CVM GDE:Grow.	(6) ปี 2545 GDE:Grow.
2534	8.56	8.60	9.05	9.06	8.99	8.56
2535	8.08	8.09	7.07	8.90	8.60	8.44
2536	8.25	8.37	7.97	8.02	7.68	6.05
2537	8.99	8.52	7.53	8.65	8.83	8.09
2538	9.24	8.41	7.71	7.85	7.64	6.50
2539	5.90	5.29	4.77	4.06	5.01	5.22
2540	-1.37	-2.41	-2.06	-1.87	-2.31	-1.95
2541	-10.51	-10.10	-9.98	-10.16	-8.66	-10.23
2542	4.45	3.74	3.43	5.21	4.14	4.66
2543	4.75	3.87	3.54	4.23	3.34	2.70
2544	2.17	1.88	1.82	3.06	2.56	2.29
2545	5.32	4.76	4.79	5.29	3.25	4.77
2546	7.14	5.69	5.69	7.04	5.23	5.22
2547	6.28	5.75	5.97	6.28	5.44	5.54
2548	4.49	4.74	4.50	4.26	4.48	4.60
AVG	4.78	4.35	4.12	4.66	4.21	4.03

จากข้อมูลในตารางที่ 2.2 โดยอัตราการเจริญเติบโตของมูลค่า ณ ระดับราคาคงที่ แบบดัชนีลูกโซ่ มาเปรียบเทียบ จะแสดงให้เห็นว่า อัตราการเจริญเติบโตโดยส่วนใหญ่จะตกอยู่ในช่วง Laspeyres – Paasche Gap ทำให้เชื่อได้ว่า มูลค่า ณ ระดับราคาคงที่แบบดัชนีลูกโซ่นั้น ให้ค่าอัตราการเจริญเติบโตที่ใกล้เคียงอัตราการเจริญเติบโตที่แท้จริงมากที่สุด

2.5.3 การคำนวณหารายได้ประชาชาติด้านการผลิต (Production approach)

การหาผลผลิตรวมของมูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (Final Product) ในระยะเวลา 1 ปี โดยจะต้องคำนวณหามูลค่าของ GDP ก่อนแล้วจึงนำค่าใช้จ่ายที่กินทุน (Capital Consumption Allowance) และภาษีทางอ้อม (Interest Taxes :IT) มาหักออกโดยคำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$\text{NIP} = \text{GNP} - \text{CCA} - \text{IT}$$

รายได้ประชาชาติ = ผลผลิตขั้นสุดท้ายสุทธิ - ภาษีทางอ้อมหักเงินอุดหนุน

การคำนวณผลผลิตขั้นสุดท้ายนั้น อาจมีความยุ่งยากบ้างเพราะไม่สามารถที่จะชี้ชัดลงไปได้ว่าสินค้าใดเป็นผลผลิตขั้นสุดท้าย ที่ผู้บริโภคซื้อไว้ใช้บริโภคได้เลย หรือเป็นสินค้าที่ซื้อไปเพื่อผลิตต่อหรือขายต่อไปให้บุคคลที่สองและสามเพื่อผลิตต่อไป และสินค้าบางชนิดก็สามารถบริโภคได้เลยหรือนำไปผลิตต่อก็ได้ เช่น ชาวนาปลูกข้าวนำไปสีออกเป็นข้าวสาร ต่อมาอาจนำไปบริโภคเลย หรือนำไปบดเป็นแป้งเพื่อทำขนมก็ได้และเมื่อทำขนมแล้วอาจบริโภคเองหรือนำไปขายต่อให้บุคคลอื่นบริโภคก็ได้ โดยสามารถสรุปขั้นตอนได้ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงความสัมพันธ์ของการผลิตขั้นสุดท้าย และมูลค่าเพิ่ม หน่วย : บาท

ขั้นตอนการผลิต	มูลค่าที่ขาย	มูลค่าระหว่างการผลิต	มูลค่าเพิ่ม
ชาวนาผลิตข้าว	10,000	0	10,000
นำไปบดเป็นแป้งขาย	13,000	10,000	3,000
ร้านขายขนม	16,500	13,000	3,500
รวม	39,500	23,000	16,500

จากข้อมูลในตารางที่ 2.6 ปรากฏว่า ผลผลิตขั้นสุดท้ายมีมูลค่าเพิ่ม = 16,500 บาท แต่ถ้านับจากมูลค่าที่ขายทั้งหมดจะมีรายได้รวมถึง 39,500 บาท ซึ่งมากกว่าความเป็นจริง ดังนั้น การคำนวณหารายได้ประชาชาติทางการผลิตนี้อาจเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นดังนี้

1) เกิดการนับซ้ำ

การนับรวมเอาราคาสินค้าที่กึ่งกลางระหว่างผลผลิตหรือสินค้าที่ยังจะต้องนำไปผลิตต่ออีก ซึ่งยังไม่เป็นสินค้าสำเร็จรูปที่ผู้ผลิตซื้อไปบริโภคได้ทันที กรณีเช่นนี้จะเป็นการนับซ้ำ

2) เกิดจากการใช้สินค้านั้นให้เป็นสินค้าขั้นสุดท้ายหรือไม่

กรณีข้าวสาร ถ้าผู้บริโภคซื้อข้าวไปหุงกินก็เป็นสินค้าขั้นสุดท้ายแต่ถ้านำข้าวไปหุงขาย เป็นข้าวแคง หรือนำไปทำแป้งเพื่อผลิตขนมตอกก็ยังไม่เป็นผลขั้นสุดท้าย เป็นต้น

ตารางที่ 2.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตขั้นสุดท้ายและมูลค่าเพิ่มจากฝ่าย

ขั้นตอนการผลิต	มูลค่าที่ขาย	มูลค่าระหว่างการผลิต	มูลค่าเพิ่ม
1. ฝ่าย	100	0	100
2. ค้าย	200	100	100
3. ผ่า	400	200	200
4. เสื่อ (ราคาขายส่ง)	700	400	300
5. เสื่อ (ราคาปลีก)	1,000	700	300
รวม	2,400	1,400	1,000

จากข้อมูลในตารางที่ 2.4 จะเห็นได้ว่ามูลค่าที่ขายรวม 2,400 แต่มูลค่าที่เพิ่มขึ้นจริง ๆ มีเพียง 500 เท่านั้น

สำหรับการคำนวณหารายได้ประชาชาติด้านการผลิตของประเทศไทย กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้คำนวณหารายได้ประชาชาติทั้ง 3 วิธี ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวกและความแม่นยำในการเก็บข้อมูลเป็นสำคัญ ซึ่งได้จำแนกสาขาการผลิตต่าง ๆ ออกไว้ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.8

ปัจจุบันรัฐบาลได้นำเอาภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในประเทศ ซึ่งมีลักษณะการคิด เช่นเดียวกับการคำนวณรายได้ประชาชาติด้านการผลิต เพราะเป็นการเก็บภาษีเพิ่มขึ้นทุกขั้นตอน ทั้งนี้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม แม้ว่าจะเป็นภาษีประเภทใหม่สำหรับประเทศไทย และเป็นภาษีที่ใช้อย่างได้ผลดีมาเป็นเวลานานแล้วในหลาย ๆ ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนาอีกหลายประเทศ รัฐบาลไทยก็ได้เล็งเห็นว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มน่าจะมิตบพาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย จึงได้มีการศึกษาความเป็นไปได้และได้นำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในประเทศไทย จนทำให้สามารถจัดเก็บภาษีได้รัดกุมมากขึ้น และทำให้รัฐมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีปีละมาก ๆ ทำให้สามารถจัดท่างบประมาณสมดุลติดต่อกันมาหลายปีและมีเงินคงคลังเหลือมากมาย โดยมีรายละเอียดอยู่ในบทที่ 7

สำหรับการคำนวณด้านผลิตผลโดยวิธีมูลค่าเพิ่มได้จำแนกสาขาการผลิตออกเป็น 11 สาขา คือ

1. สาขาเกษตร มี 4 สาขาย่อย คือ การเกษตร ปศุสัตว์ ป่าไม้ และการประมง
2. สาขาเหมืองแร่และย่อยหิน
3. สาขาอุตสาหกรรม
4. สาขาการก่อสร้าง
5. สาขาไฟฟ้า การประปาและก๊าซ
6. สาขาการคมนาคมและการขนส่ง
7. สาขาการค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคารและโรงแรม
8. สาขาการธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
9. สาขาที่อยู่อาศัย
10. สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ
11. สาขาบริการ

โดยผลิตผลมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท จะคำนวณด้วยวิธีหักมูลค่าสินค้าขั้นกลางออกจากมูลค่าของผลิตผลของอุตสาหกรรมประเภทนั้น ผลรวมของมูลค่าจากอุตสาหกรรมทุกประเภทคือ **ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP)** เมื่อรวมกับการส่งออกสุทธิหรือการลงทุนสุทธิในต่างประเทศก็ได้เป็น **ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP)** ดังแสดงในตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 รายได้ประชาชาติด้านการผลิตของประเทศไทย ปี 2545-2549 หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	พ.ศ.2545	พ.ศ.2546	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549
1. ภาคการเกษตร(Agriculture)	514.3	615.9	668.8	733.3	841.1
- เกษตรกรรม-ล่าสัตว์และป่าไม้	406.8	506.6	561.9	623.9	727.4
- การประมง (Fisheries)	107.4	109.2	107.0	109.4	113.7
2. นอกภาคการเกษตร	4,936.4	5,301.5	5,820.7	6,362.3	6,989.2
3. การเหมืองแร่และข่อยหิน	135.9	154.6	175.4	222.6	256.8
4 การอุตสาหกรรม	1,836.1	2,061.6	2,235.6	2,461.9	2,748.5
5. ไฟฟ้า ก๊าซ และประปา	175.6	191.0	210.9	220.4	238.9
6. การก่อสร้าง	165.7	174.7	194.5	216.4	235.0
7. ค้าส่ง ค้าปลีกและยานยนต์	866.3	888.0	970.8	1,039.4	1,110.2
8. โรงแรมและภัตตาคาร	309.6	299.6	334.2	346.9	386.4
9. ขนส่ง เก็บรักษาและคมนาคม	449.3	457.2	492.5	519.7	567.1
10. สถาบันการเงิน	170.0	202.3	233.7	262.1	283.4
11. อสังหาริมทรัพย์และการเช่า	171.8	177.8	188.2	198.5	209.0
12. บริหาร ป้องกันและประสังคม	244.8	262.3	295.9	325.9	350.1
13. การศึกษา	211.3	221.2	248.9	281.0	316.4
14. งานสุขภาพ-สังคมสงเคราะห์	107.7	106.8	116.7	135.2	150.0
15. บริการชุมชนและสังคมฯ	84.9	96.7	115.2	123.8	128.9
16. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	7.5	7.8	8.2	8.5	8.7
17. ผลิตภัณฑ์ในประเทศ(GDP)	5,450.6	5,917.4	6,489.5	7,095.6	7,830.3
18. รวมรายได้สุทธิต่างประเทศ	-188.4	-242.9	-291.1	-344.0	-322.2
19. ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ(GNP)	5,262.2	5,674.4	6,198.4	6,751.6	7,508.2
20. หักภาษีทางอ้อม-เงินอุดหนุน	587.6	675.3	699.8	767.9	882.4
21. ค่าเสื่อมราคา	790.9	824.2	868.2	927.4	994.8
22. รายได้ประชาชาติ (NI)	3,883.7	4,174.9	4,630.4	5,056.3	5,631.0
23. ผลิตภัณฑ์ชาติ(GNP)ต่อหัว	83,338	89,144	96,553	104,251	115,098
24. รายได้ประชาชาติ (NI)ต่อหัว	61,507	65,587	72,128	78,074	86,321

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2550

จากข้อมูลในตารางที่ 2.5 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ปี 2546-2549 สรุปได้ดังนี้

1. หมวดการเกษตร มีรายการย่อย ๆ 6 รายการคือ

- 1) **ธัญพืช (Crops)** เป็นผลผลิตที่เกิดจากการทำกิจกรรม เช่น ทำนา ทำสวนและทำไร่
 - 2) **ปศุสัตว์ (Livestock)** เป็นผลผลิตที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์ประเภทต่าง ๆ ในรอบปี
 - 3) **การประมง (Fisheries)** เป็นผลผลิตที่เกิดจากการทำประมงประเภทต่าง ๆ ในรอบปี
 - 4) **การป่าไม้ (Forestry)** เป็นผลผลิตที่เกิดจากการทำป่าไม้ในลักษณะต่าง ๆ ในรอบปี
 - 5) **บริการทางการเกษตร (Agricultural Services)** เป็นผลผลิตที่เกิดจากการให้บริการสินค้าเกษตรในรอบปี
 - 6) **ผลิตภัณฑ์การเกษตรที่แปรรูปอย่างง่าย ๆ (Simple Agricultural Processing Products)** ที่ได้จากการแปรรูปต่าง ๆ ในรอบปี
2. **การเหมืองแร่และย่อยหิน (Mining and Quarrying)** เป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นในรอบปี
 3. **การอุตสาหกรรม (Manufacturing)** เป็นผลผลิตที่เกิดจากการทำอุตสาหกรรมในรอบปี
 4. **การก่อสร้าง (Construction)** เป็นผลผลิตที่เกิดจากการก่อสร้างต่างในรอบปี
 5. **การไฟฟ้าและประปา (Electricity and Water Supply)** เป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นในรอบปี
 6. **การขนส่งและคมนาคม (Transportation and Communication)** เป็นผลผลิตในรอบปี
 7. **การค้าส่งและการค้าปลีก (Wholesale and Retail Trade)** เป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นในรอบปี
 8. **การธนาคาร การประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์** เป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นในรอบปี
 9. **การเป็นเจ้าของที่พักอาศัย (Ownership of Dwellings)** เป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นในรอบปี
 10. **การบริหารและป้องกันประเทศ (Public Administration and Defense)** ในรอบปี
 11. **การบริการต่าง ๆ (Services)** เป็นผลผลิตที่เกิดจากการให้บริการในรอบปี
 12. **ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ (GDP)** เป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมของประชาชนที่เกิดขึ้นในรอบปี
 13. **รายได้สุทธิต่างประเทศ (X-M)** เป็นรายได้ที่เกิดจากการส่งออกและนำเข้าในรอบปี
 14. **ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP)** เป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมของประชาชนที่เกิดขึ้นในรอบปี
 15. **ภาษีทางอ้อม (Indirect)** เป็นรายได้ที่เกิดขึ้นจากภาษีธุรกิจด้วยเงินอุดหนุนในรอบปี
 16. **ค่าใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุน (PCC)** เป็นค่าเสื่อมราคาหักออกรายได้ประชาชาติในรอบปี
 17. **รายได้ประชาชาติ (ND)** เป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากประชาชนในประเทศชาติสุทธิในรอบปี
 18. **รายได้เฉลี่ยต่อหัวของ GNP** เป็นการคิดรายได้ที่เกิดขึ้นในรอบปี โดยเฉลี่ยต่อคนต่อปี

2.5 ข้อบกพร่องของรายได้ประชาชาติ

การคำนวณรายได้ประชาชาติมีข้อยุ่งยากประการ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

2.5.1 ค่าเสื่อมราคา (Depreciation)

การคำนวณผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ จำเป็นที่จะต้องมีการคำนวณค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักร เครื่องมือต่าง ๆ แล้วนำไปหักออกจากผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น การคำนวณหาค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรเครื่องมือ นับว่ามีข้อยุ่งยากเพราะการคิดค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินจะแตกต่างกันหรือแม้ในทรัพย์สินประเภทเดียวกันชนิดเดียวกันผู้ใช้อาจจะคิดค่าเสื่อมราคาแตกต่างกันก็ได้เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้มูลค่ารวมของค่าเสื่อมราคาทั้งประเทศอาจจะมีมูลค่าสูงเกินไปหรือต่ำเกินไป เป็นผลให้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ มีมูลค่าสูงกว่าหรือต่ำกว่าความเป็นจริงได้

2.5.2 ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ผ่านตลาด (Non – marker Production)

การคำนวณผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น เป็นการคำนวณจากมูลค่ารวมของผลผลิตของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายของตลาด ดังนั้น บรรดาผลผลิตที่ไม่ผ่านตลาดจึงไม่ได้นำมารวมกันด้วย เช่น งานของแม่บ้านที่ทำงานทางด้านความสะอาดภายในบ้าน การเลี้ยงเด็ก การทำอาหาร การตัดเสื้อผ้าใช้เอง เป็นต้นรายการเหล่านี้ไม่ได้รวมอยู่ในผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น นอกจากนั้น ยังมีผลผลิตที่เกษตรกรเก็บไว้ บริโภคเองโดยไม่นำมาผ่านตลาด เป็นรายการที่ใหญ่ แม้จะพยายามปรับปรุงโดยการคาดคะเนออกมาได้บ้าง (ค่าตลาดเคลื่อน) แต่เชื่อว่าโอกาสผิดพลาดยังมีอยู่

2.5.3 การตีราคาสินค้าคงเหลือ (Inventory Revaluation)

การซื้อขายสินค้าและบริการต่าง ๆ จะซื้อขายกันไม่หมดยังมีสินค้าและบริการที่ค้างอยู่ในรอบปีจำนวนหนึ่ง สินค้าและบริการเหล่านี้จำเป็นต้องมีการรวมในผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นด้วย การตีราคาสินค้าคงเหลือมีปัญหาหลายอย่าง เช่น ในระหว่างปีมีเหตุการณ์ทำให้ราคาสินค้านั้นสูงขึ้น มูลค่าของสินค้าคงเหลือลดลง จะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติลดลงด้วย ดังนั้น เมื่อเวลาแสดงรายการในตัวเลขผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น รายการมูลค่าของสินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น หรือลดลง จึงต้องแสดงไว้ต่างหากจากรายการอื่น ๆ

2.5.4 การนับซ้ำ (Double Counting)

การนับซ้ำ จะทำให้การคำนวณรายได้ประชาชาติทางด้านผลผลิตรวมจากสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงเพราะมักจะมีการรวมเอาผลผลิตสินค้าและบริการขั้นกลางเข้าไปด้วย เนื่องจากสินค้าบางชนิดเป็นได้ทั้งสินค้าขั้นกลางและขั้นสุดท้าย ซึ่งการนับซ้ำทำให้การประมาณรายได้ประชาชาติสูงกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้ อาจจะมีรายได้จากการโอน เช่น นายพัน มีรายได้จากการทำไร่ปี ละ 80,000 บาท ส่งให้นายสุนทรชายเรียนหนังสือปีละ 40,000

บาท ดังนั้น ถ้านับรายได้ของนายสุนทร ที่ได้รับจากนายพันรวมเข้าเป็นรายได้ประชาชาติแล้วก็เป็นการนับซ้ำทำให้รายได้ประชาชาติสูงขึ้นเกินความเป็นจริง

นอกจากการนับซ้ำแล้วก็อาจจะมีรายได้บางรายการที่ถูกลืมและมักจะไม่นำมารวมอยู่ในผลผลิตรวมด้วย ทำให้มูลค่าของผลิตภัณฑ์ประชาชาติมีจำนวนน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เช่น เงินเดือนค่าจ้าง เงินปันผล ของขวัญ ของกำนัลจากนายจ้าง และจากการค้าขายชายแดนหรือเงินตราต่างประเทศที่นักท่องเที่ยวนำติดตัวมาโดยไม่ผ่านระบบสถาบันการเงิน เป็นต้น

2.6 ประโยชน์ของการศึกษาเกี่ยวกับตัวเลขรายได้ประชาชาติ

รายได้ประชาชาติเป็นเครื่องมือที่นักเศรษฐศาสตร์สร้างขึ้นเพื่อเปรียบเทียบฐานะเศรษฐกิจของประเทศในระยะเวลาต่าง ๆ กันและเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่น ๆ โดยประโยชน์ของรายได้ประชาชาติ สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ใช้ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

ระดับรายได้ประชาชาติ จะเป็นเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ที่บ่งบอกได้ว่าประเทศเจริญก้าวหน้าหรือตกต่ำและสามารถเปรียบเทียบอัตราการเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้ เช่น อัตราการเพิ่มของผลผลิตในแต่ละปีมากกว่าอัตราการเพิ่มของพลเมืองเพียงใด เป็นต้น

2) ใช้ในการเปรียบเทียบมาตรฐานการครองชีพของประชาชน

ปกติถ้าพิจารณาทางด้านตัวเลขรายได้ประชาชาติ เมื่อรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้นย่อมหมายถึงประชาชนมีของกินของใช้มากขึ้นหรือมีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น โดยมีข้อแม้ว่าการกระจายรายได้ของประชาชนในประเทศไม่แตกต่างกันมากนัก ประชาชนมีความเท่าเทียมกันทางสังคมและเศรษฐกิจแต่การที่ปริมาณสินค้าและบริการมีมูลค่าเพิ่มขึ้นนั้น มิใช่เป็นผลเนื่องมาจากประชาชนต้องทำงานหนักเกินไปหรือรายได้ไปตกอยู่กับคนบางกลุ่มเท่านั้น แต่ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศยังยากจน ดังนั้น การใช้ตัวเลขรายได้ประชาชาติในการเปรียบเทียบมาตรฐานการครองชีพนั้นจำเป็นจะต้องพิจารณาสิ่งเหล่านี้ประกอบด้วย เช่น

(1) **ระดับราคาสินค้า** มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ก่อนมีการเปรียบเทียบรายได้ประชาชาติในระยะเวลาต่างกัน จึงควรจะได้ปรับตัวเลขให้เป็นราคามูลฐานเสียก่อน

(2) **ระดับราคาสินค้า** ที่รวมอยู่ในรายได้ประชาชาติส่วนใหญ่จะรวมเฉพาะสินค้าและบริการที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนผ่านในตลาด แต่มีสินค้าและบริการบางชนิดไม่ผ่านตลาด เช่น การทำงานแม่บ้าน การค้าขายชายแดนสินค้าที่เกษตรกรเก็บไว้บริโภคเองไม่ได้นับรวมอยู่ด้วยอาจจะทำให้เกิดการผิดพลาดในการเปรียบเทียบขึ้นได้

(3) รายได้ประชาชาติรวม เฉพาะมูลค่าของสินค้าและบริการเท่านั้น ไม่รวมมูลค่าของการพักผ่อนหย่อนใจ ความจริงแล้วการพักผ่อนหย่อนใจจะไม่สามารถคำนวณเป็นเงินได้แต่ก็มี ความสำคัญ ต่อสุขภาพพลานามัยของประชาชน ถ้าประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่ต้องทำงานหนัก จนไม่มีเวลาพักผ่อนก็อาจจะไม่เกิดความพอใจและความต้องการได้

(4) รายได้ประชาชาติ ไม่รวมความพอใจของบุคคลที่ได้รับจากการทำงาน ความพอใจก็ เป็นปัจจัยหนึ่งที่คำนวณเป็นเงินไม่ได้ แต่บางครั้งสำคัญมาก เพราะการทำงานบางครั้งก็มีได้หวัง เงินอย่างเดียวแต่อาจหวังชื่อเสียงเกียรติยศก็ได้

3) ใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ

ตัวเลขรายได้ประชาชาติ นอกจากจะช่วยให้ทราบภาวะเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน แล้ว ยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการกำหนดนโยบายและวางแผนเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ด้วย การวิเคราะห์รายได้ประชาชาติจะช่วยให้ทราบว่ารัฐบาลควรจะเข้าแทรกแซง ส่งเสริมหรือตัด ทอนกิจการประเภทใดและภายในขอบเขตใดจึงเป็นการสมควร เช่น สถิติรายได้ประชาชาติแสดง ว่าประชาชนในชาติ มีเงินเพื่อใช้สอยมาก และการซื้อสินค้าและบริการนั้น ส่วนใหญ่ซื้อมาจาก ต่างประเทศ ถ้ารัฐบาลเกรงจะกระทบต่อดุลการค้าและบริการ และการชำระเงินของประเทศ รัฐบาล จะห้ามหรือตั้งกำแพงภาษีสินค้าจากต่างประเทศให้สูงขึ้น ในขณะเดียวกันก็จะต้องหามาตรการ สนับสนุน ส่งเสริมการส่งออกสินค้าให้มากขึ้น เช่น ให้ความช่วยเหลือผู้ส่งออกในเรื่องเครดิตหรือ การช่วยเหลือ โดยยกเว้นพิกัดอัตราภาษีขาออก เป็นต้น

4) ประโยชน์เกี่ยวกับตัวเลขของรายได้ประชาชาติ

การคำนวณตัวเลขรายได้ประชาชาติทั้งสามวิธีดังกล่าวข้างต้นซึ่งการคำนวณแต่ละวิธีจะให้ ประโยชน์ในการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน คือ

(1) การคำนวณรายได้ประชาชาติด้านผลิตภัณฑ์ ทำให้รู้ว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจของ ประเทศเป็นอย่างไรสามารถผลิตสินค้าและบริการในแต่ละสาขาเศรษฐกิจได้เป็นสัดส่วนเท่าใด ของมูลค่าสินค้าและบริการทั้งหมดที่ประเทศผลิตขึ้นมาได้ เช่น การผลิตทางด้านอุตสาหกรรม เป็นสัดส่วนเท่าใดของ GNP และทำให้รู้ว่าผู้บริหารประเทศจะมุ่งส่งเสริมการผลิตในสาขาใดบ้าง

(2) การคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายจ่าย แสดงให้เห็นถึงลักษณะการใช้จ่ายเงินใน ประเทศว่าเป็นอย่างไร คือ จะทราบถึงการใช้จ่ายทางด้านการบริโภค การลงทุนรายจ่ายของ รัฐบาล สินค้าและบริการที่จำหน่ายในต่างประเทศสุทธิ โดยรายการต่าง ๆ จะทำให้ทราบว่า ประเทศต่าง ๆ มีสัดส่วนการบริโภคการลงทุนอย่างไร เช่นถ้ามีค่าใช้จ่ายในการลงทุนมากแสดงว่า

ในอนาคตประเทศจะผลิตสินค้าและบริการได้มากขึ้นและทำให้ได้เปรียบเสียเปรียบด้านการค้าและลงทุนด้วย

(3) การคำนวณรายได้ประชาชาติทางด้านรายได้ จะทำให้ทราบว่ารายได้ส่วนใหญ่ของประเทศเป็นรายได้ที่รับมาจากด้านใดบ้างสัดส่วนของรายได้ยังแสดงให้เห็นลักษณะการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนและภาคอื่น ๆ ว่าภาคใดมีความสำคัญทางด้านรายได้มากกว่ากัน

5) ประโยชน์ด้านอื่น ๆ

สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนนโยบายจัดเก็บภาษีอากรเปรียบเทียบเคียงฐานะทางเศรษฐกิจ กับประเทศอื่น ๆ ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและเป็นเครื่องมือพิจารณาเก็บค่าบำรุง ซึ่งแต่ละประเทศจะต้องจ่ายให้กับองค์การระหว่างประเทศด้วย

2.7 การสรุป

รายได้ประชาชาติ คือรายได้ของประชาชนทั้งหมดในประเทศ ที่เกิดขึ้นในรอบ 1 ปี เช่น ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ย และกำไร โดยรายได้ประชาชาติยังได้จำแนกออกเป็น 7 ชนิด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น (GDP) ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP) ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ (NNP) รายได้ประชาชาติ (NI) รายได้ส่วนบุคคล (PI) และรายได้ต่อหัว (PCD) โดยรายได้ดังกล่าวสามารถคำนวณได้ 3 ทางด้วยกัน คือ

1. การคำนวณหารายได้ประชาชาติทางด้านรายได้หรือรายรับ เช่น รายรับที่ได้จากค่าจ้างแรงงานที่เป็นเงินเดือน ค่าเช่าทรัพย์สินต่าง ๆ ค่าดอกเบี้ยจากเงินทุนและกำไรที่ได้จากการดำเนินธุรกิจ

2. การคำนวณหารายได้ประชาชาติจากรายจ่าย เช่น รายจ่ายของรัฐบาล รายจ่ายเพื่อบริโภคของเอกชน รายจ่ายเพื่อลงทุนของเอกชนและรายจ่ายในการสั่งซื้อสินค้าเข้าและส่งออกต่างประเทศ

3. การคำนวณหารายได้ประชาชาติด้านผลผลิตเพิ่มหรือผลผลิตขั้นสุดท้าย เช่น การคำนวณเฉพาะผลผลิตที่เพิ่มขึ้นแต่ละขั้นตอนเท่านั้น เพราะการคิดเช่นนี้จะไม่เกิดการนับซ้ำ โดยการคำนวณรายได้ประชาชาติทั้ง 3 วิธีดังกล่าว อาจมีข้อดีและข้อบกพร่องอยู่บ้าง คือ

ก. ข้อดีของรายได้ประชาชาติ

1. สามารถนำมาวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจของประเทศได้
2. ใช้ในการเปรียบเทียบมาตรฐานการครองชีพของประชาชนว่าอยู่ระดับใด
3. ใช้เป็นเครื่องมือกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอย่างดี

4. ทำให้ทราบว่าเศรษฐกิจทางภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการมีความแตกต่างกันอย่างไร

ข. ข้อบกพร่องของรายได้ประชาชาติ

1. การคิดค่าเสื่อมราคา ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะคิดค่าเสื่อมราคาแตกต่างกัน
2. ผลิตภัณฑ์บางชนิดไม่ผ่านตลาด เช่น งานของแม่บ้าน การทำอาหารและอื่นๆ
3. การตีราคาสินค้าคงเหลือไม่เท่ากัน ซึ่งขึ้นอยู่กับเกณฑ์ของแต่ละหน่วย
4. เกิดการนับซ้ำ เช่น การคำนวณจากผลิตผลขั้นกลางและขั้นสุดท้าย